

CANLILARIN SINIFLANDIRILMASI VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK - IV

MANTARLAR

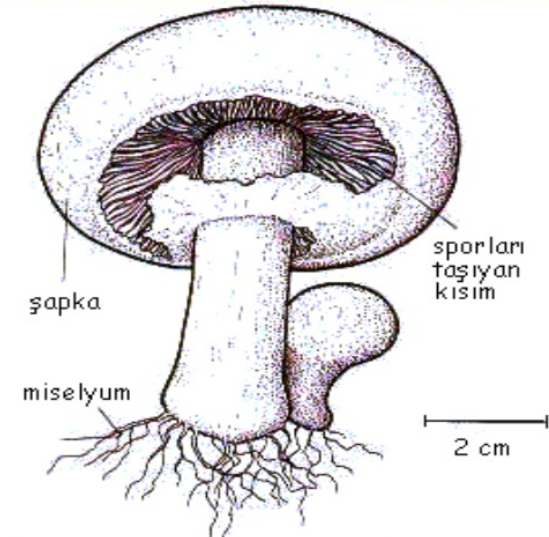

MANTARLAR (Fungi)

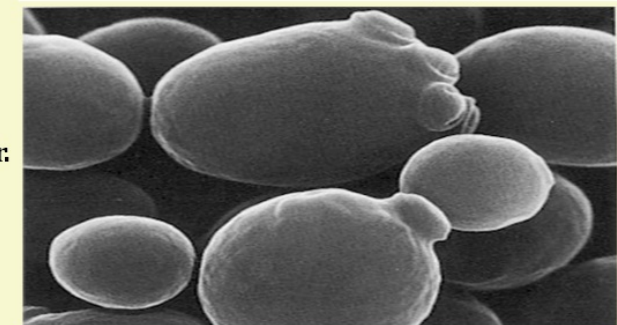
- Genelde çok hücrelidirler:
- **Klorofil** taşımazlar:
- Besinlerini dış ortamdan hazır olarak alırlar:
- **Çürükçül, parazit** ya da **mutualist** yaşarlar:
- Çürükçül yaşayanlar madde döngüsünde önemli rol oynarlar:
- Yaşamak için genelde nemli bölgeleri tercih ederler:
- Gerçek anlamda **kök, gövde ve yaprakları** yoktur:
- Hücre duvarı **kitinden** yapılmış olup, **depo polisakkariti glikojendir**:
- Üremelerinde eşeyli ve eşeysiz üreme birbirini takip eder: (**metagenez**).
- Çoğalmayı sağlayan **spor**; spor keselerinde meydana gelir:
- Etrafa dağılan sporlar uygun koşullarda çimlenerek **hifleri**, hifler **miselleri**, misellerde biraraya gelerek **tallusu** oluşturur: (**Bir hücrelilerde hif bulunmaz**).
- **Miseller** ekzositozla enzimlerini dış ortama vererek besinleri dış ortamda sindirirler:
- Mantarların çoğu insan sağlığı ve beslenmesi açısından önemlidir:
- B1, B7, B12 vitaminlerinin, **antibiyotiklerin ve ilaçların** üretilmesinde kullanılırlar:
- Ekmeğin kabarmasında, **bira ve şarabın** üretilmesinde mantarlardan faydalanılır:
- Aynı zamanda **kalsiyum, demir, bakır, fosfor ve potasyum** mineralleri bakımından zengindir:

➤ Maya mantarları

- **Tek hücrelidirler**:
- Bitki özsuyu ve hayvan doku sıvıları dahil sıvı yada **nemli ortamlarda** yaşarlar:
- Eşeysiz olarak bölünme yada **tomurcuklanma** ile ürerler:
- **Hifleri yoktur**
- **Hamurun kabarmasında ve bira üretiminde** kullanılırlar:
- B vitamini bakımından zengindirler:

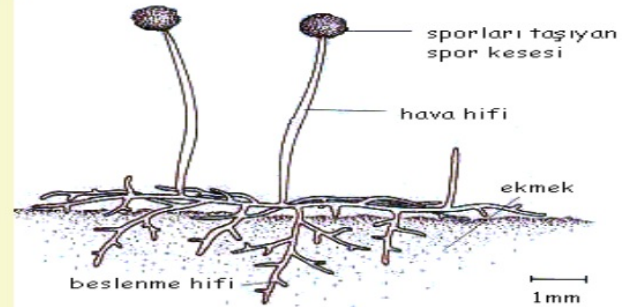
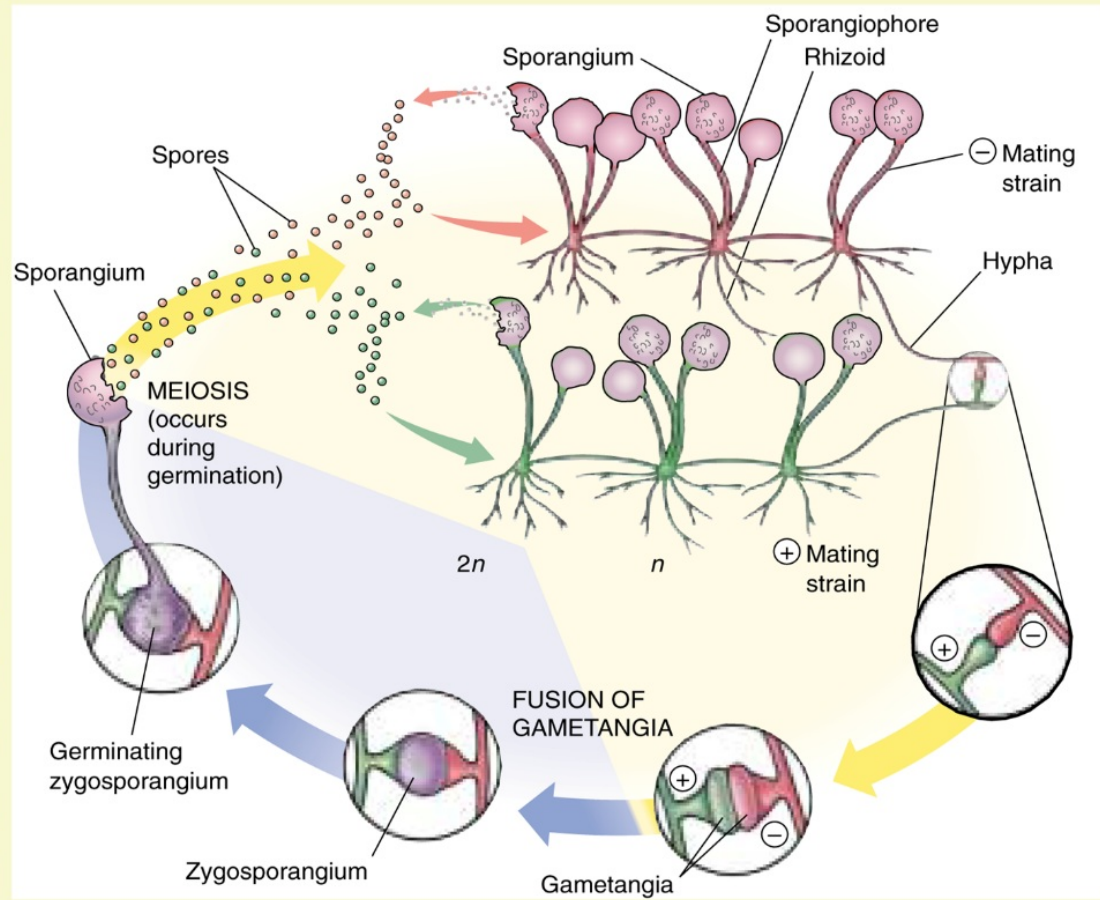
Tarla mantarı, *Agaricus campestris*

Mayada Tomurcuklanma
Saccharomyces cerevisiae

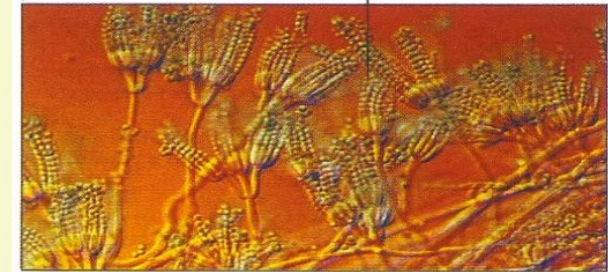
➤ Küf Mantarları

- Organik madde artıklarını **çürüterek** yaşarlar.
- Ürettikleri sporlar salça, ekme vb besinlerin **küflenmesine** neden olurlar.
- Hiflerde enine çeper nadiren gözlediğinden sitoplazmaları çok çekirdeklidir.
- **Çürükçül** ve **parazit** olarak yaşarlar.
- Besinleri ve yaşam alanlarını korumak için **antibiyotik** yada **mikotoksin** adı verilen zehirli bileşikler üretirler.
- Parazit yaşayanları bebeklerde **pamukçuk hastalığına** yol açarlar.

Mucor haemalis (ekmek küfü)

Konidya (Eşeysiz spor)

Küf (Penicillium)

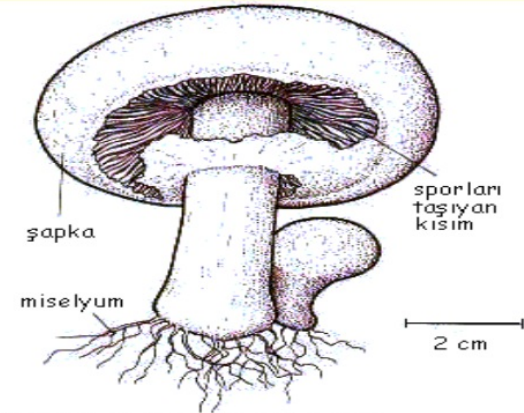
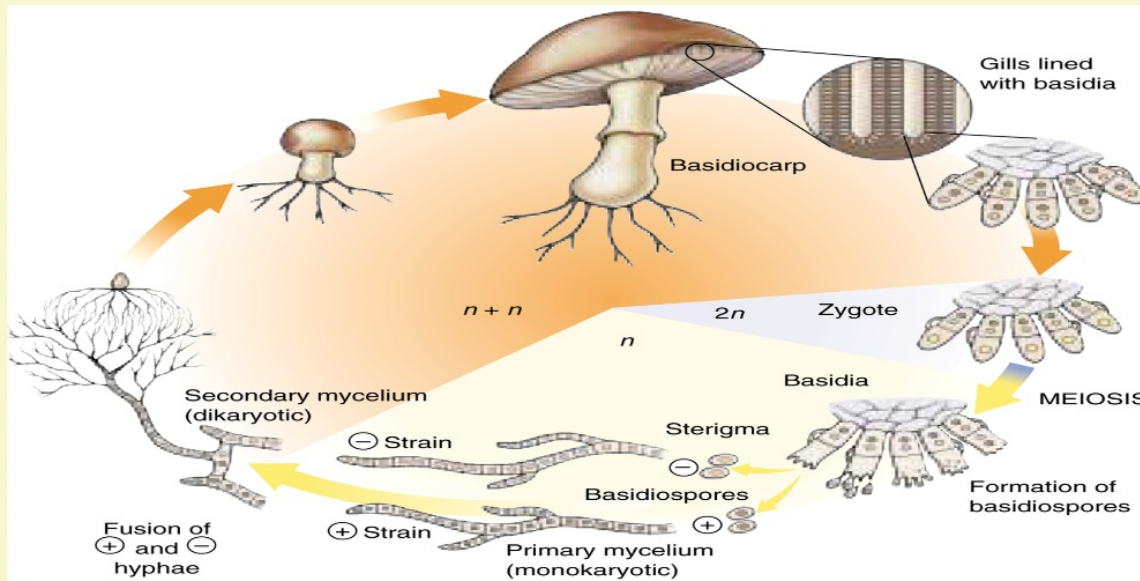

Şapkalı Mantarlar

- Ağaç altlarında, çayırlarda yetişen dış görünümü **şemsiye** gibi olan mantarlardır: **Hifleri bölmelidir**:
- Spor kesesi **bazidium** adını alır:
- Spor keseleri şapkanın altında bulunan **lamelerde** yerleşmiştir:
- Zehirli yada zehirsizdirler:
- **Protein, demir, bakır, fosfor ve vitamin** açısından zengindirler:
- Zehirli mantarlar genelde yendikten **8 saat** sonra etkilerini dışa vururlar:
- Bu sırada karaciğer ve böbrekler işlevini yitirdiğinden ardından **ölüm** gelir:

Birçok yabancı mantar doğadan toplanıp yenebilir ve çoğunun kültür türlerinden daha lezzetli olduğu söylenir. Fakat doğal yetişmiş mantarları toplayan kişi bu konuda uzman olmadığı takdirde zehirlenme ve ölümlerle karşılaşılabilir. Çünkü bazı mantarların çok küçük bir miktarı bile insanı öldürecek kadar zehirlidir. Zehirli mantarları zehirsizlerden ayırmak için genel bir kural yoktur.

Yenebilen ve zehirli, mantarlar yan yana yetişebilirler. Bazı yenebilen ve zehirli türler birbirine o kadar benzer ki bunu ancak bir mantar bilimci ayırt edebilir. Zehirli mantarların tadı yenebilen mantarlarınkinden farklı değildir. Etinin rengi, kokusu ve tadı ile bir mantarın zehirli olup olmadığını anlamak mümkün değildir.

Tarla mantarı, *Agaricus campestris*

